

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 180/04-69

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti obchodnej spoločnosti ADMI, s. r. o., K. N. M., zastúpenej advokátom JUDr. M. Ch., Advokátska kancelária, K. N. M., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 206/03 (pôvodne pod sp. zn. 13 Co 2155/02) na verejnom zasadnutí 19. januára 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 206/03 (pôvodne pod sp. zn. 13 Co 2155/02) **p o r u š i l** základné právo obchodnej spoločnosti ADMI, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Obchodnej spoločnosti ADMI, s. r. o., **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je

Krajský súd v Žiline p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Žiline j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania obchodnej spoločnosti ADMI, s. r. o., v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. Ch., Advokátska kancelária, K. N. M., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti obchodnej spoločnosti ADMI, s. r. o., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 180/04-12 z 10. júna 2004 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť (z 12. februára 2004) obchodnej spoločnosti ADMI, s. r. o., K. N. M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. Ch., Advokátska kancelária, K. N. M., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 206/03 (pôvodne pod sp. zn. 13 Co 2155/02).

Sťažovateľka uviedla, že sa žalobou z 18. júna 2001 domáhala na Okresnom súde Čadca (ďalej len „okresný súd“) vydania hnutelných vecí špecifikovaných v žalobe. Okresný súd rozhodol v merite veci rozsudkom zo 17. januára 2002. Na základe odvolania podaného žalovaným v prvom rade bola vec postúpená krajskému súdu, kde bola zaevidovaná pod sp. zn. 13 Co 2155/02. V dôsledku nečinnosti krajského súdu však v odvolacom konaní nebolo do podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté, na základe čoho sťažovateľka namietala porušenie označeného základného práva zo strany krajského súdu. V tejto súvislosti uviedla: „*Právna zložitost' sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti*

za prieťahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, čo je okrem iného spôsobené i pridelením veci už tretej sudkyňi.

Prieťahy v konaní, ktoré zapríčinil aj účastník konania, však a priori nevylučujú zodpovednosť súdneho orgánu, ktorý vo veci koná, ak o právach účastníka konania rozhoduje dlhšie, než je primerané podľa povahy veci alebo ak ide o zbytočný prieťah zapríčinený súčasne aj nesprávnym postupom súdu. (I. ÚS 47/96)“

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 206/03 (pôvodne pod sp. zn. 13 Co 2155/02), aby ústavný súd prikázal krajského súdu v označenom konaní konať ďalej bez zbytočných prieťahov a aby priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila sťažovateľka „... predovšetkým dĺžkou celého konania ako aj skutočnosťou, že postupom súdu de facto už došlo k zmareniu účelu súdneho konania a veci príp. vydané budú znehodnotené.

Nevyriešené právne vzťahy sú dôvodom neustálych sporov, vzájomného napádania, neustáleho a zároveň stupňujúceho sa napätia medzi sťažovateľom a odporcom“.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril aj krajský súd (podaním sp. zn. Spr 340/04 z 10. mája 2004 doplneným ďalšími podaniami z 12. júla 2004, 15. júla 2004 a 16. novembra 2004). Z uvedených vyjadrení vyplýva, že predmetná právna vec bola predložená na rozhodnutie o podanom odvolaní prvýkrát 18. novembra 2002. Listom z 30. apríla 2003 však bol spis vrátený okresnému súdu, aby vyzval žalovaného v prvom rade na zaplatenie súdneho poplatku za podanie odvolania. Spis bol opakovane krajskému súdu predložený 14. júla 2003. V ďalšej časti vyjadrenia krajský súd uviedol dôvody organizačného a personálneho charakteru, pre ktoré nebolo možné dosiaľ vo veci rozhodnúť. Predsedníčka senátu konajúceho vo veci poukázala na skutočnosť, že senát prevzal vec 8. marca 2004 v nadväznosti na zmenu rozvrhu práce a následne vytýčil pojednávanie na 15. jún 2004. V tejto súvislosti taktiež uviedla: „poukazujem na to, že

v dôsledku zmeny rozvrhu práce senát 8 Co prevzal 10 vecí senátu 6 Co a veci, ktorého predsedníčkou bola JUDr. E. P. v počte 41. Okrem toho do senátu 8 Co napadlo 110 vecí v mesiaci marci 2004 a v apríli 2004 91 vecí. Len na porovnanie v predchádzajúcich mesiacoch mal senát 8 Co v januári a februári 2004 po 64 vecí (...)“ V súčasnosti je predmetné konanie vedené pod sp. zn. 8 Co 206/03.

Z ďalších dvoch vyjadrení krajského súdu z 12. júla 2004 a 15. júla 2004 vyplýva, že na pojednávaní konanom vo veci 15. júna 2004 bolo vyhlásené rozhodnutie, ktoré bolo písomne vyhotovené 13. júla 2004 a odoslané okresnému súdu 15. júla 2004. Predseda krajského súdu v nasledujúcom vyjadrení k sťažnosti zo 16. novembra 2004 okrem iného uviedol: *«(...) Na doplnenie ku zmenám v rozvrhu práce krajského súdu, súvisiacim s odchodom JUDr. P. pôvodnej predsedníčky senátu vo veci 8 Co 206/03), uvádzam, že nedošlo k prideleniu veci inému odvolaciemu senátu. Dotknutá vec po celý čas prejednávania po 14. 7. 2003 bola pridelená do senátu „8 Co“ a zmena v osobe predsedu senátu, resp. v osobe referujúceho sudcu v konkrétnej veci neznamena pridelenie veci inému senátu. (...) Do predmetného senátu bola doplnená ďalšia (nová) členka senátu s tým, že jej z pôvodného zaradenia nezostali žiadne pridelené veci, ktoré by „prešli“ do senátu „8 Co“. (...) Krajský súd nedisponuje žiadnym prostriedkom, ktorým by mohol zlepšiť nevyhovujúcu personálnu situáciu, osobitne vo vzťahu k sudcom. „Kreovanie“ sudcu krajského súdu je vo výlučnej kompetencii Súdnej rady SR. Práve tento orgán v období od júna 2003 až dodnes nepreložil na tunajší súd dvoch sudcov, ktorí úspešne absolvovali výberové konanie. (...) Krajský súd v Žiline je (aj) oproti ostatným odvolacím súdom výrazne personálne poddimenzovaný (...) Na základe konštatovaného, podľa môjho názoru, Krajský súd v Žiline nie je nositeľom zodpovednosti za prípadné prieťahy. V korelačnom vzťahu daného ústavného práva totiž figuruje štát so všetkými orgánmi, participujúcimi na vytvorení podmienok pre reálne naplnenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.»* Krajský súd žiadal, aby bola sťažnosť prerokovaná na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde nariadil vo veci ústne pojednávanie, ktoré sa konalo 19. januára 2005 za účasti zástupcov krajského súdu – predsedu krajského súdu a predsedníčky senátu krajského súdu konajúceho vo veci.

Právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na verejnom ústnom pojednávaní listom z 10. januára 2005 a zároveň oznámil, že súhlasí, aby ústavný súd vec prerokoval aj bez jeho prítomnosti.

Zástupcovia krajského súdu zotrvali na svojich písomných vyjadreniach k sťažnosti. Predsedníčka senátu krajského súdu prejednávajúceho vec sťažovateľky doplnila svoje vyjadrenie v tom zmysle, že obdobie posudzovaného konania od 18. novembra 2002 do 30. apríla 2003 nemožno kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v konaní, keďže vrátenie veci súdu prvého stupňa kvôli výzve účastníkovi konania na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie bolo potrebným a relevantným procesným úkonom (rozhodnutím) krajského súdu. Na postup krajského súdu v posudzovanom konaní v období od 14. júla 2003 do 3. októbra 2003 mali zas podstatný vplyv závažné objektívne prekážky osobného charakteru týkajúce sa predchádzajúcej predsedníčky senátu prejednávajúceho vec sťažovateľky a dobu od 4. októbra 2003 do 30. apríla 2004, keď bol stanovený termín pojednávania, je potrebné hodnotiť ako dobu potrebnú na prípravu pojednávania. Predseda krajského súdu poukazujúc na svoje písomné stanovisko uviedol, že platná právna úprava nepriznáva predstaviteľom štátnej správy súdov (predsedom a podpredsedom všeobecných súdov) účinné kompetencie na odstránenie personálnej poddimenzovanosti súdov ako dôvodu vedúcemu k vzniku zbytočných prieťahov, na čo by sa malo prihliadať pri posúdení miery zodpovednosti krajského súdu vo vzťahu k namietaným zbytočným prieťahom v posudzovanom konaní s prihliadnutím k miere zodpovednosti „ostatných zložiek, ktoré sa majú podieľať na tom, aby bolo reálne naplniteľné to právo na súdnu ochranu“.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov okresného súdu a krajského súdu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľka podala 26. júna 2001 na okresnom súde žalobu o vydanie hnutelných vecí proti I. K., K. N. M. (ďalej len „žalovaný v prvom rade“) a Ľ. K.– STELLA STUDIO (ďalej len „žalovaná v druhom rade“). Dňa 17. januára 2002 rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 534/01-46, ktorým bola žalovanému v prvom rade uložená povinnosť

vydať žalobkyni (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľke) hnutelné veci do troch dní od právoplatnosti rozsudku a uhradiť jej trovy konania vo výške 6 520 Sk do 15 dní po právoplatnosti rozsudku. Konanie voči žalovanej v druhom rade bolo uznesením č. k. 11 C 534/01-49 zo 17. januára 2002 zastavené. Právny zástupca žalovaného v prvom rade prevzal rozhodnutia 15. apríla 2002 a 30. apríla 2002 podal okresnému súdu odvolanie voči rozsudku č. k. 11 C 534/01-46. Vec bola predložená krajskému súdu (ako súdu odvolaciemu) v novembri 2002.

Spis bol krajskému súdu doručený 18. novembra 2002, kde bol vedený pod sp. zn. 13 Co 2155/02. Listom z 30. apríla 2003 vrátil krajský súd predmetný spis okresnému súdu z dôvodu nezaslania výzvy žalovanému v prvom rade na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie. Okresnému súdu bol predmetný spis osobne doručený 20. mája 2003 (č. l. 57).

Uznesením z 5. júna 2003 uložil okresný súd žalovanému v prvom rade zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 2 600 Sk v lehote troch dní. Po zaplatení súdneho poplatku 10. júna 2003 bol spis (v júli 2003) opätovne predložený krajskému súdu.

Krajský súd prevzal predmetný spis 14. júla 2003 a viedol ho pod sp. zn. 8 Co 206/03 (č. l. 61).

Listom z 10. júla 2003 doručeným krajskému súdu 14. júla 2003 žiadal právny zástupca sťažovateľky o nariadenie pojednávania (č. l. 62). Listom zo 16. decembra 2003 doručeným krajskému súdu 23. decembra 2003 opätovne požadoval právny zástupca sťažovateľky vytýčenie termínu pojednávania (č. l. 63).

V nadväznosti na doplnok č. 4 rozvrhu práce na rok 2004 z 24. februára 2004 vydaný predsedom krajského súdu pod sp. zn. Spr 149/04 došlo k novému rozdeleniu neskončených vecí senátu 8 Co. Dňa 8. marca 2004 prevzala predmetný spis nová predsedníčka senátu (č. l. 67).

Listom z 25. marca 2004 bolo právnenmu zástupcovi žalobkyne zaslané vyjadrenie novej predsedníčky senátu 8 Co k stavu odvolacieho konania, v ktorom poukazuje na zmeny rozvrhu práce na krajskom súde.

Dňa 30. apríla 2004 nariadila predsedníčka senátu pojednávanie na 15. jún 2004 a nechala naň predvolať právnych zástupcov účastníkov konania (sťažovateľky i žalovaného v prvom rade).

Na pojednávaní 15. júna 2004 bolo po vypočutí účastníkov konania dokazovanie skončené a bolo vyhlásené uznesenie, ktorým krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (č. l. 75-77). Písomné vyhotovenie rozhodnutia (uznesenia č. k. 8 Co 206/03–84 z 15. júna 2004) bolo spolu so spisom zaslané okresnému súdu 15. júla 2004. Okresný súd prevzal spis a rozhodnutie odvolacieho súdu 19. júla 2004.

III.

1. 1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (III. ÚS 8/04, III. ÚS 111/04).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. III. ÚS 29/03).

1. 2. Predmetom posudzovaného konania pred krajským súdom bolo odvolanie žalovaného proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu vo veci žaloby sťažovateľky o vydanie hnutelných vecí.

Ústavný súd z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a krajského súdu, ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o osobitnej faktickej alebo právnej zložitosti veci. V odvolacom konaní bolo nariadené jedno pojednávanie, na ktorom krajský súd uznesením prvostupňový rozsudok zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

1. 3. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ani správanie jej právneho zástupcu neprispelo žiadnym spôsobom k predĺženiu doby odvolacieho konania, v ktorom malo dôjsť k zbytočným priet'ahom v konaní. Právny zástupca sťažovateľky sa prerokovania veci aktívne domáhal a na nariadenom pojednávaní sa zúčastnil spolu s konateľom sťažovateľky.

1. 4. Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných priet'ahov v označenom konaní aj podľa ďalšieho kritéria, ktorým je postup krajského súdu v predmetnej veci.

Krajskému súdu bol spisový materiál doručený prvýkrát 18. novembra 2002. Krajský súd však spis vrátil prvostupňovému súdu bez meritórneho rozhodnutia o odvolaní z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku odvolateľom (žalovaným v prvom rade) podľa § 2 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

Poukázal pritom na § 10 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 31. decembra 2003, podľa ktorého: „Ak sa poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania nezaplatil celkom, a to ani dodatočne v lehote, ktorú súd vo výzve určil, uskutoční súd konanie o odvolaní...“ Konštatujúc, že predpokladom k uskutočneniu odvolacieho konania je, aby bol poplatník hoci aj dodatočne vyzvaný k splneniu poplatkovej povinnosti, vrátil vec okresnému súdu s tým, že po výzve na zaplatenie súdneho

poplatku má spis predložiť odvolaciemu súdu za účelom rozhodnutia o opravnom prostriedku. Krajský súd vrátil predmetný spis v prílohe listu z 30. apríla 2003.

Aj keď nedostatky v podmienkach odvolacieho konania boli v danom prípade spôsobené nesplnením zákonnej povinnosti účastníka konania (odvolateľa) a následným procesným pochybením prvostupňového súdu [§ 10 ods. 1 písm. a) v spojení s § 12 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch], táto skutočnosť sama osebe nevyučuje zodpovednosť krajského súdu za zbytočné prietahy v konaní spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom alebo dokonca nečinnosťou (obdobne napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 55/02, III. ÚS 111/04).

Krajský súd vrátil spis okresnému súdu po šiestich mesiacoch od predloženia veci. Podľa názoru ústavného súdu technickej a časovej náročnosti úkonov, ktoré krajský súd vykonal (overenie splnenia poplatkovej povinnosti odvolateľom a vrátenie spisu sprievodným listom), zodpovedá maximálne doba dvoch mesiacov. Zostávajúcu časť označeného obdobia (štyri mesiace) posúdil ústavný súd ako obdobie, v ktorom dochádzalo k zbytočným prietahom v danej fáze odvolacieho konania.

Po opätovnom predložení spisového materiálu krajskému súdu 14. júla 2003 až do 8. marca 2004, keď spis prevzala nová predsedníčka senátu (osem mesiacov), nevykonal krajský súd žiadny procesný úkon smerujúci k príprave pojednávania, ako aj k následnému prerokovaniu a rozhodnutiu predmetnej veci. Ústavný súd dospel k záveru, že uvedené obdobie neodôvodnenej nečinnosti krajského súdu je potrebné kvalifikovať ako obdobie, v ktorom dochádzalo k zbytočným prietahom v posudzovanom konaní.

V dôsledku zbytočných prietahov v označených obdobiach porušil krajský súd základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výrokovej časti nálezu), a to aj napriek tomu, že jeho postup v posudzovanom odvolacom konaní v období po 8. marci 2004 smeroval plynulo k prerokovaniu odvolania a rozhodnutiu veci.

Predseda krajského súdu a predsedníčka senátu konajúceho vo veci vo vyjadreniach k ústavnej sťažnosti sťažovateľky argumentovali aj personálnymi problémami krajského súdu.

Ústavný súd v súvislosti s obdobnou argumentáciou všeobecných súdov v konaniach týkajúcich sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) opakovane uviedol (napr. III. ÚS 187/02, III. ÚS 29/03), že nespochybňuje možnosť negatívneho dopadu prípadného nedostatočného obsadenia všeobecného súdu sudcami a z toho plynúcej nadmernej zaťažnosti sudcov z hľadiska počtu vecí, v ktorých konajú ako zákonní sudcovia, na efektívnosť a rýchlosť postupu súdnych konaní. Aj napriek tomu však ústavný súd nemohol akceptovať uvedenú argumentáciu ako právne významnú vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu označených práv.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania čl. 6 ods. 1 dohovoru nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. III. ÚS 111/02, III. ÚS 145/02).

Predstaviteľom štátu a vykonávateľom štátnej moci vo vzťahu k účastníkom posudzovaného konania bol krajský súd, ktorý ako príslušný štátny orgán nesie aj bezprostrednú ústavnú zodpovednosť za rešpektovanie základných práv účastníkov súdneho konania, relevantnú z hľadiska konania ústavného súdu o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konkrétnom súdnom konaní.

Ústavný súd pritom nespochybňuje ústavnú a zákonnú zodpovednosť ďalších orgánov štátu, ktorým sú zverené kompetencie (zahŕňajúce tak práva, ako aj povinnosti) v oblasti kreovania a správy výkonu súdnej moci, ktorých účelom je zabezpečiť náležitý výkon spravodlivosti v ústavou a zákonmi vymedzenom rámci, avšak táto zodpovednosť nie je uplatniteľná bezprostredne vo vzťahu k účastníkom konkrétneho súdneho konania.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou takéhoto výroku vo vzťahu k okresnému súdu domáhala.

Pred rozhodnutím ústavného súdu o namietanom porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov však krajský súd o podanom odvolaní rozhodol a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Posudzované odvolacie konanie tak bolo v čase rozhodovania ústavného súdu o merite veci skončené. Prípadný výrok ústavného súdu prikazujúci krajskému súdu postupovať v posudzovanom konaní bez prietáhov by bol preto neadekvátny súčasnému stavu uvedeného konania a taktiež nevykonateľný. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti nevyhovел (bod 4 výrokovej časti nálezu).

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk z dôvodu ujmy, ktorú utrpela v dôsledku neprimeranej dĺžky konania.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 10 000 Sk (bod 2 výroku tohto nálezu). Táto suma zohľadňuje dĺžku zbytočných prietahov v konaní (spolu jeden rok) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky spočívajúcu v stave právnej neistoty, ktorý vzhľadom na to, že ide o majetkové práva, spôsobuje ujmu nemajetkového charakteru aj u právnickej osoby. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadosťučinenie nevyhovel. Neakceptoval ani sťažovateľkinu argumentáciu ohľadne podstatného znehodnotenia hnutelných vecí, ktorých vydania sa v posudzovanom konaní domáha, čím malo dôjsť k zmareniu účelu predmetného súdneho konania. Sťažovateľka o uvedenom tvrdení nepredložila ústavnému súdu žiadny dôkaz a takáto skutočnosť nevyplýva ani z obsahu predloženého súdneho spisu, ani z iných dôkazov vykonaných v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že náhrady prípadnej majetkovej ujmy, ktorá sťažovateľke vznikla užívaním uvedených vecí žalovaným, sa môže sťažovateľka domáhať pred všeobecnými súdmi (porovnaj čl. 127 ústavy). Otázka vlastníctva k predmetným veciam je navyše prejudiciálnou otázkou v posudzovanom konaní pred okresným súdom a krajským súdom, v ktorom sa sťažovateľka domáha ich vydania. Ústavný súd nemá právomoc prejedikovať výsledok sporového konania pred všeobecným súdom vo svojom rozhodnutí týkajúcom sa otázky zbytočných prietahov (bod 4 výroku tohto nálezu).

4. Sťažovateľka žiadala prostredníctvom svojho právneho zástupcu priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 13 572 Sk za dva úkony právnej služby realizované v roku 2004 (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie sťažnosti).

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Podľa § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) účinnej od 1. januára 2005 patrí advokátovi za úkony

právných služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky odmena podľa doterajších predpisov.

Podľa § 15 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. má advokát popri nároku na odmenu aj nárok na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy.

Podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. možno od klienta požadovať na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Túto sumu môže advokát požadovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom osobitne nedohodol.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky preto ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 15 písm. a), § 16 ods. 3 a § 20 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvá veta, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Predmetom konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je ochrana základných ľudských práv a slobôd. Predmet tohto konania je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03, III. ÚS 235/04).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Ústavný

súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia uplatnenej právny zástupcom sťažovateľky, ktorá bola v konaní úspešná, vo výške 9 340 Sk (bod 3 výrokovej časti nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie trov konania nevyhovel (bod 4 výrokovej časti nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2005